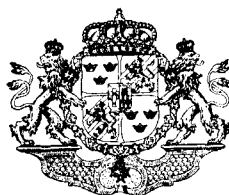

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 7

HUSDJURSRÄKNINGEN

SOMMAREN 1915

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Intill den 11 september 1915 har offentliggjorts:

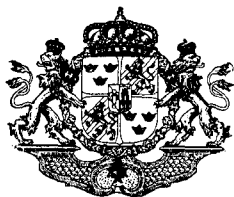
Bidrag till Sveriges officiella statistik.

[Serien Bidrag till Sveriges officiella statistik har till största delen upphört och ersatts av den nya serien Sveriges officiella statistik. De avdelningar av den gamla serien, varav publikationer utkommit i den nya, utmärkas här nedan med tecknet *.]

- A) Befolkningsstatistik**, av Statistiska centralbyrån [tabellkommissionen]: åren 1851—1910.*
- B) Rättsväsendet**, av Chefen för Justitiedepartementet [Justitiestatsministern]: åren 1857—1912. Sammandrag för åren 1830—1856 [I, II, III: 1], utarbetat i Justitiestatsexpeditionen.
- C) Bergshandlingen**, av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- D) Fabriker och hantverk** [Fabriker och manufaktur], av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- E) Sjöfart**, av Kommerskollegium.
Inrikes sjöfart och handel: åren 1858—1894.
Sjöfart: åren 1895—1910.*
- F) Handel**, av Kommerskollegium.
Utrikes handel och sjöfart: åren 1858—1894.
Handel: åren 1895—1910.*
- G) Fångvården**, av Fångvårdsstyrelsen: åren 1859—1910.*
- H) Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser**, jämte sammandrag av Statistiska centralbyrån: åren 1856—1905.
- I) Telegrafväsendet**, av Telegrafstyrelsen: åren 1861—1910.*
- K) Hälso- och sjukvården.**
 - I. Av Medicinalstyrelsen [Sundhetskollegium]: år 1861 [jämte översikt av årsberättelserna 1851—1860], åren 1862—1910.*
 - II. Av Överstyrelsen över hospitalen: åren 1861—1900.
Av Medicinalstyrelsen angående sinnessjukvården i riket: åren 1901—1910.*
- L) Statens järnvägstrafik**, av Järnvägsstyrelsen [Styrelsen för statens järnvägstrafik]: åren 1862—1910.* Berättelserna från och med år 1865 innehålla jämväl uppgifter angående de enskilda järnvägarna.
- M) Postverket**, av Generalpoststyrelsen: åren 1864 [och förutgångna år], 1865—1910.*
- N) Jordbruk och boskapsskötsel.**
Hushållningssällskapens berättelser, jämte sammandrag, av Statistiska centralbyrån: åren 1865—1911.
Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1910.*
- O) Lantmäteriet**, av Lantmäteristyrelsen [Generaldirektören för lantmäteriet]: åren 1867—1910.*
- P) Undervisningsväsendet**, av Ecklesiastikdepartementet.
Folkundervisningen den 31 december 1868.
Folkskolorna: åren 1882—1910.*
Statens allmänna läroverk för gossar: läsåren 1876 1877—1910 1911.*
- Q) Statens domäner.**
Skogsväsendet, av Domänstyrelsen [Skogsstyrelsen]: berättelse intill 1870, åren 1870—1910.*
Jordbruksdomänerna, av Domänstyrelsen: berättelse för åren 1883—1887 jämte inledande historik.
- R) Valstatistik**, av Statistiska centralbyrån.
Riksdagsmannavalen: åren 1872, 1873, 1876—1908.*
Kommunala rösträtten: åren 1871, 1892 och 1904.
Valrätt till Riksdagens andra kammare: år 1885: 1—2 och 3 jämte bihang, år 1900: 1—4.
Landstingsmannavalen och den kommunala rösträtten år 1910.*
- S) Allmänna arbeten**, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen [Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader]: åren 1872—1910.*
- T) Lots- och fyrinrättningen samt livräddningsanstalterna å rikets kuster**, av Lotsstyrelsen: åren 1873—1910.*
- U) Kommunernas fattigvård och finanser**, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1912, 1913: 1.
- V) Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen**, av Kontrollstyrelsen [Byrån för kontroll å tillverkningsavgifter; Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå; Kontroll- och justeringsstyrelsen].
Brännvins tillverkning och försäljning: tillverkningsåren 1873, 1874—1885 1886.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssockertillverkningen: tillverkningsåren 1886 1887—1902 1903.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssocker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1903 1904—1905 1906.
Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1906 1907—1910 1911.*

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 7

HUSDJURSRÄKNINGEN

SOMMAREN 1915

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1915

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

152817

Statistiska meddelanden. Ser. A
digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:se:scb-smsra-0107_

TILL KONUNGEN.

I nådigt brev den 6 juli 1915 anbefalldes Statistiska centralbyrån att snarast möjligt inom varje hushållningssällskaps område å högst en fjärdedel av det område, varå jordbruksstatistiska lokalundersökningar under åren 1913

†—152817.

och 1914 verkstälts, i överensstämmelse med av centralbyrån förut uppgjord plan verkställa räkning av antalet husdjur samt att efter bearbetning inom ämbetsverket av det sålunda insamlade materialet till Eders Kungl. Maj:t inkomma med beräkning av det för närvarande inom landet befintliga antalet husdjur. Till åtlydnad härav får Statistiska centralbyrån härmed i underdånighet överlämna redogörelse för dels den inom vissa socknar verkställda husdjursräkningen och dels den på grundval härav utförda beräkningen av det för närvarande inom landet befintliga antalet husdjur.

Husdjursräkningen inom vissa socknar.

Avsikten med husdjursräkningen har varit att erhålla kännedom om, i vilken mån landets kreatursstock förändrats till antalet under det senaste året. För detta ändamål har inom varje hushållningssällskaps område utvalts ett antal socknar av dem, som under åren 1913 och 1914 varit föremål för jordbruksstatistiska lokalundersökningar. Inom dessa socknar har verkställt räkning av antalet husdjur, varefter de sålunda erhållna uppgifterna jämförts med antalet husdjur inom samma socknar enligt det vid senaste lokalundersökningar insamlade materialet. För att de härigenom erhållna uppgifterna å förändringarna i kreatursstockens storlek skulle bli så representativa som möjligt för vederbörande hushållningssällskap och för riket i dess helhet, har urvalet av socknar skett efter den synpunkten, att olika trakter och i övrigt olikartade förhållanden inom varje område så vitt möjligt skulle bli företrädda. I vissa fall har det dock visat sig svårt att fullt genomföra denna synpunkt, då man varit begränsad till de under åren 1913 och 1914 lokalundersökta socknarna. Urvalet har skett i samråd med hushållningssällskapens sekreterare.

De socknar och städer, inom vilka räkning av husdjuren verkstälts, hava varit följande:

Stockholms län: Harg, Vätö, Lohärad, Malsta, Husby-Lyhundra;

Uppsala län: Åkerby, Björklinge, Årentuna¹⁾;

Södermanlands län: Lista, Barva, Sundby, Näshulta;

Östergötlands län: Rystad, Örtomta, Kärna, Kaga, Västra Eneby, Tirserum;

Jönköpings län: Marbäck, Edshult, Hult, Flisby;

Kronobergs län: Ljuder, Tingsås, Almundsryd, Vederslöv, Öjaby

Kalmar läns norra del: Kristdala

Kalmar läns södra del: Ljungby, Oskar, Gullabo;

Gottlands län: Eke, Fide, Hemse, Alskog, Etelhem;

Blekinge län: Lösen, Rödeby;

Kristianstads län: Brösarp, Rörum, Östra Herrestad, Borrby, Hammenhög;

Malmöhus län: Allerum, Billinge, Svalöv, Asmundtorp, Trollenäs, Landskrona;

Hallands län: Eftra, Gunnarp, Ljungby, Svarträ;

Göteborgs och Bohus län: Spekeröd, Västerlanda, Långelanda, Herrestad, Bokenäs

¹⁾ Även inom Vaksala socken har husdjursräkning verkstälts, men då det vid närmare granskning visat sig, att de vid 1913 års lokalundersökning insamlade uppgifterna om antalet husdjur icke varit tillförlitliga, och en jämförelse mellan 1913 och 1915 års siffror därför måste bli vilseledande, har nämnda socken vid sammanställningen av materialet måst helt uteslutas.

Älvsborgs läns södra del: Istorp, Hyssna, Örby¹⁾;

Älvsborgs läns norra del: Lena, Hol, Hemsjö, Åmåls landskommun, Steneby;

Skaraborgs län: Gösslunda, Hangelösa, Ova, Flakeberg, Sparlösa, Essunga, Skarstad, Önum;

Värmlands län: Långserud, Botilsäter, Östra Emtervik, Gräsmark;

Örebro län: Gällersta, Svennevad, Ervalla, Glanshammar;

Västmanlands län: Badelunda, Fläckebo, Munktorp, Säby;

Kopparbergs län: Enviken, Aspeboda, Gustav;

Gävleborgs län: Hassela, Hög, Ilsbo, Jättendal, Hudiksvall;

Västernorrlands län: Stigsjö, Styrnäs, Överlänås, Högsjö;

Jämtlands län: Rödön, Kyrkås, Gåxsjö;

Västerbottens län: Byske, Malå;

Norrbottnens län: Karl Gustav samt de delar av Nederluleå, Piteå landskommun och Älvsby, som lokalundersöktes år 1914.

Av ovannämnda socknar hade 36 blivit lokalundersökta år 1913 och 71 år 1914. Antalet brukningsdelar inom samma socknar uppgick till omkring 25 000.

För varje brukningsdel inom de utvalda socknarna utskrevs i Statistiska centralbyrån, med ledning av det vid föregående lokalundersökning insamlade materialet, å särskilda blanketter brukningsdelens samt ägarens eller brukarens namn. De utskrivna blanketterna utsändes under senare hälften av juli månad till särskilda av hushållningssällskapen utsedda räknare, vilka där- efter, vid besök å varje brukningsdel, å blanketterna antecknade husdjurens antal. Räkningen utfördes enligt den för de jordbruksstatistiska lokalundersökarna gällande instruktionen, enligt vilken djurantalet skall avse ställningen den 1 juni. Sedan blanketterna vederbörligen ifyllts, återsändes de genom förmedling av vederbörande hushållningssällskap till Statistiska centralbyrån, dit de återkommo under tiden mellan den 19 juli och 26 augusti.

Vad angår värdet av de uppgifter, som erhållits genom ifrågavarande husdjursräkning, så kunna visserligen siffrorna för de särskilda länen delvis vara rätt osäkra, beroende på att en eller annan av de utvalda socknarna varit mindre representativ för förhållandena inom länet; men för riket i dess helhet måste likväl de siffror, som erhållits genom räkningen, utan tvekan betecknas som fullt tillförlitliga för belysande av förändringarna i kreatursstockens storlek.

Resultaten för hela riket av den verkställda husdjursräkningen hava sammanförts i tab. A.

I fråga om antalet *hästar* har detta i socknar, som berörts av husdjursräkningen, ökats med i genomsnitt 2.0 %. Största ökningen, eller icke mindre än 18.9 %, uppvisar antalet hingstar. Av arbetshästarna hava vallackerna gått tillbaka med 0.5 % men stoen ökats med 3.8 %; av vagns- och ridhästar hava såväl vallacker som ston minskats, de förra med 3.4 och de senare med 5.2 %. Sammanfattas arbets- samt vagns- och ridhästar under ett, visar antalet vallacker en minskning med 72 varemot antalet ston ökats med 444.

¹⁾ För Örby socken hava uppgifterna om antalet hästar vid Haby gård uteslutits såväl för år 1914 som för år 1915, enär enligt från vederbörande hushållningssällskap lämnade upplysningar en statens remontdepå, som varit upprättad vid nämnda egendom, under mellantiden flyttats till annan socken.

Tab. A. Jämförelse mellan antalet husdjur i undersökta socknar enligt senaste lokalundersökningar och enligt husdjursräkningen.

	Antal djur enligt		Ökning (+) eller minskning (-)	
	senaste lokalundersökningar	husdjursräkningen	Antal	Procent
<i>Hästar:</i>				
Hingstar vid 4 år och däröver	206	245	+ 39	+ 18·9
Arbetshästar, vallacker	10 422	10 366	- 56	- 0·5
ston	12 459	12 932	+ 473	+ 3·8
Vagns- och ridhästar, vallacker	471	455	- 16	- 3·4
ston	558	529	- 29	- 5·2
Summa hästar över 3 år	24 116	24 527	+ 411	+ 1·7
Unghästar (1—3 år), vallacker	1 819	1 799	- 20	- 1·1
ston	1 927	2 066	+ 139	+ 7·2
Föl	2 289	2 356	+ 67	+ 2·9
Summa unghästar och föl	6 035	6 221	+ 186	+ 3·1
Summa hästar	30 151	30 748	+ 597	+ 2·0
<i>Nötkreatur:</i>				
Oxar	4 165	3 593	- 572	- 13·7
Tjurar	2 130	1 871	- 259	- 12·2
Kor	91 625	87 552	- 4 073	- 4·4
Ungnöt	25 147	22 726	- 2 421	- 9·6
Kalvar	21 134	19 884	- 1 250	- 5·9
Summa nötkreatur	144 201	135 626	- 8 575	- 5·9
<i>Får:</i>				
Baggar och tackor	30 278	28 958	- 1 320	- 4·4
Lamm (under 1 år)	23 958	23 974	+ 16	+ 0·1
Summa får	54 236	52 932	- 1 304	- 2·4
<i>Getter och killingar:</i>				
Getter	2 787	3 152	+ 365	+ 13·1
Killingar	848	664	- 184	- 21·7
Summa getter och killingar	3 635	3 816	+ 181	+ 5·0
<i>Svin:</i>				
Fargaltar	260	201	- 59	- 22·7
Modersuggor	5 339	4 551	- 788	- 14·8
Gödsvin	22 602	13 427	- 9 175	- 40·6
Grisar (under 4 mån.)	26 915	23 759	- 3 156	- 11·7
Summa svin	55 116	41 938	- 13 178	- 23·9
Höns	251 448	255 358	+ 3 910	+ 1·6
Annat fjäderfä	2 966	2 842	- 124	- 4·2

Tab. B. Antal hästar inom undersökta socknar.

Hushållningssällskap	Enligt senaste lokalundersökningar		Enligt husdjursräkningen		Ökning (+) eller minskning (-)				
	Samtliga	Därav över 3 år	Samtliga	Därav över 3 år	Antal		Procent		
					Samtliga	Därav över 3 år	Samtliga	Därav	
								över 3 år	under 3 år o. föl
Stockholms läns . .	1 414	1 076	1 407	1 056	- 7	- 20	- 0·5	- 1·9	+ 3·8
Uppsala » . .	831	669	850	685	+ 19	+ 16	+ 2·3	+ 2·4	+ 1·9
Södermanlands » . .	968	811	990	816	+ 22	+ 5	+ 2·3	+ 0·6	+ 10·8
Östergötlands » . .	1 171	962	1 256	1 044	+ 85	+ 82	+ 7·3	+ 8·5	+ 1·4
Jönköpings » . .	646	528	727	559	+ 81	+ 31	+ 12·5	+ 5·9	+ 42·4
Kronobergs » . .	827	724	906	772	+ 79	+ 48	+ 9·6	+ 6·6	+ 30·1
Kalmar läns norra . .	384	355	384	354	± 0	- 1	± 0	- 0·3	+ 3·4
» » södra . .	1 069	878	1 130	887	+ 61	+ 9	+ 5·7	+ 1·0	+ 27·2
Gottlands läns . . .	649	518	645	519	- 4	+ 1	- 0·6	+ 0·2	- 3·8
Blekinge » . . .	545	472	544	462	- 1	- 10	- 0·2	- 2·1	+ 12·3
Kristianstads läns . .	1 599	1 212	1 711	1 311	+ 112	+ 99	+ 7·0	+ 8·2	+ 3·4
Malmöhus » . .	2 914	2 329	2 923	2 357	+ 9	+ 28	+ 0·3	+ 1·2	- 3·2
Hallands » . .	1 301	940	1 350	912	+ 49	- 28	+ 3·8	- 3·0	+ 21·3
Göteb. o. Bohus läns	1 498	1 195	1 412	1 080	- 86	- 115	- 5·7	- 9·6	+ 9·6
Älvsborgs läns södra	939	709	944	687	+ 5	- 22	+ 0·5	- 3·1	+ 11·7
» » norra	1 028	897	1 046	905	+ 18	+ 8	+ 1·8	+ 0·9	+ 7·6
Skaraborgs läns .	2 371	1 672	2 350	1 686	- 21	+ 14	- 0·9	+ 0·8	- 5·0
Värmlands » .	1 324	1 103	1 322	1 063	- 2	- 40	- 0·2	- 3·6	+ 17·2
Örebro » .	1 354	1 060	1 472	1 175	+ 118	+ 115	+ 8·7	+ 10·8	+ 1·0
Västmanlands » .	1 902	1 319	1 675	1 287	- 227	- 32	- 11·9	- 2·4	- 33·4
Kopparbergs » .	717	654	732	686	+ 15	+ 32	+ 2·1	+ 4·9	- 27·0
Gävleborgs » .	858	768	922	818	+ 64	+ 50	+ 7·5	+ 6·5	+ 15·6
Västernorrlands » .	742	650	747	651	+ 5	+ 1	+ 0·7	+ 0·2	+ 4·3
Jämtlands » .	714	521	770	562	+ 56	+ 41	+ 7·8	+ 7·9	+ 7·8
Västerbottens » .	1 331	1 189	1 360	1 182	+ 29	- 7	+ 2·2	- 0·6	+ 25·4
Norrbottens » .	1 055	905	1 173	1 011	+ 118	+ 106	+ 11·2	+ 11·7	+ 8·0
Hela riket	30 151	24 116	30 748	24 527	+ 597	+ 411	+ 2·0	+ 1·7	+ 3·1

Denna olikhet torde icke vara någon tillfällighet, utan beror säkerligen på en fullt medveten strävan att vid den gallring av häststammen, som skett genom exporten, bevara hondjuren. Liknande är förhållandet i fråga om unghästarna, av vilka vallackerna minskats med 1·1 % men stoen ökats med 7·2 %. Antalet föl har ökats med 2·9 %.

De förändringar antalet hästar undergått i de socknar, där räkning för rättats, framgår närmare av tab. B, där uppgifter meddelas för varje särskilt hushållningssällskaps område.

Tab. C. Antal nötkreatur inom undersökta socknar.

Hushållningssällskap	Enligt senaste lokalundersökningar		Enligt husdjursräkningen		Ökning (+) eller minskning (-)			
	Samtliga	Därav kor	Samtliga	Därav kor	Antal		Procent	
					Samtliga	Därav kor	Samtliga	Därav kor
Stockholms läns . . .	5 215	3 710	5 094	3 699	- 121	- 11	- 2·3	- 0·3
Uppsala » . . .	2 556	1 551	2 591	1 658	+ 35	+ 107	+ 1·4	+ 6·9
Södermanlands » . . .	4 643	3 203	4 547	3 029	- 96	- 174	- 2·1	- 5·4
Östergötlands » . . .	8 925	4 838	8 037	4 320	- 888	- 518	- 9·9	-10·7
Jönköpings » . . .	5 761	2 950	5 532	2 937	- 229	- 13	- 4·0	- 0·4
Kronobergs » . . .	7 290	4 195	7 199	4 271	- 91	+ 76	- 1·2	+ 1·8
Kalmar läns norra . . .	3 041	1 248	3 027	1 236	- 14	- 12	- 0·5	- 1·0
» » södra . . .	6 677	3 600	6 472	3 444	- 205	- 156	- 3·1	- 4·3
Götlands läns	2 231	1 298	2 032	1 195	- 199	- 103	- 8·9	- 7·9
Blekinge »	3 444	2 115	3 199	1 920	- 245	- 195	- 7·1	- 9·2
Kristianstads läns . .	5 294	2 992	5 118	2 795	- 176	- 197	- 3·3	- 6·6
Malmöhus » . .	8 609	5 127	7 407	4 235	-1 202	- 892	-14·0	-17·5
Hallands » . .	5 727	3 376	5 452	3 236	- 275	- 140	- 4·8	- 4·1
Göteborgs o. Bohus » . .	6 010	3 938	5 348	3 558	- 662	- 380	-11·0	- 9·3
Älvsborgs läns södra . .	4 436	2 879	4 045	2 780	- 391	- 99	- 8·8	- 3·4
» » norra . .	5 319	3 862	5 180	3 857	- 139	- 5	- 2·6	- 0·1
Skaraborgs läns . .	9 052	6 476	7 325	5 168	-1 727	-1 308	-19·1	-20·2
Värmlands » . .	7 906	4 609	7 520	4 726	- 386	+ 117	- 4·9	+ 2·5
Örebro » . .	6 962	4 740	6 544	4 405	- 418	- 335	- 6·0	- 7·1
Västmanlands » . .	6 610	4 450	5 933	4 134	- 677	- 316	-10·2	- 7·1
Kopparbergs » . .	4 088	3 000	3 620	2 868	- 468	- 132	-11·4	- 4·4
Gävleborgs » . .	3 994	2 922	3 929	2 964	- 65	+ 42	- 1·6	+ 1·4
Västernorrlands » . .	4 576	3 258	4 605	3 347	+ 29	+ 89	+ 0·6	+ 2·7
Jämtlands » . .	2 984	2 060	3 072	2 152	+ 88	+ 92	+ 2·9	+ 4·5
Västerbottens » . .	6 930	4 775	6 922	4 975	- 8	+ 200	- 0·1	+ 4·2
Norrbottens » . .	5 921	4 453	5 876	4 643	- 45	+ 190	- 0·8	+ 4·3
Hela riket	144 201	91 625	135 626	87 552	-8 575	-4 073	- 5·9	- 4·4

Antalet *nötkreatur* har, såsom av tab. A framgår, gått tillbaka med i genomsnitt 5·9 %, därav oxar med 13·7 %, tjurar med 12·2 %, kor med 4·4 %, ungnöt med 9·6 % och kalvar med 5·9 %. Rörande förändringarna inom varje hushållningssällskaps område hänvisas till tab. C.

I antalet *får* har inträffat en minskning med 2·4 %. Minskningen kommer dock endast på baggar och tackor, som minskats med 4·4 %, medan lammen visa en mindre ökning (0·1 %).

I fråga om antalet *getter och killingar* framgår av tab. A, att detsamma

Tab. D. Antal svin inom undersökta socknar.

Hushållningssällskap	Antal svin enligt		Ökning (+) eller minskning (-)	
	senaste lokalunder- sökningar	husdjurs- räkningen	Antal	Procent
Stockholms läns	1 303	1 126	- 177	- 13·6
Uppsala >	649	486	- 163	- 25·1
Södermanlands >	1 203	1 140	- 63	- 5·2
Östergötlands >	2 620	2 352	- 268	- 10·2
Jönköpings >	2 278	1 661	- 617	- 27·1
Kronobergs >	3 243	2 443	- 800	- 24·7
Kalmar läns norra	894	682	- 212	- 23·7
> > södra	2 506	2 131	- 375	- 15·0
Gottlands läns	762	586	- 176	- 23·1
Blekinge >	1 575	1 170	- 405	- 25·7
Kristianstads >	5 422	4 722	- 700	- 12·9
Malmöhus >	7 106	6 912	- 194	- 2·7
Hallands >	2 790	1 980	- 810	- 29·0
Göteborgs och Bohus läns	2 570	2 115	- 455	- 17·7
Älvsborgs läns södra	2 347	1 677	- 670	- 28·5
> > norra	1 267	775	- 492	- 38·8
Skaraborgs läns	6 224	3 027	- 3 197	- 51·4
Värmlands >	1 703	1 485	- 218	- 12·8
Örebro >	1 929	1 291	- 638	- 33·1
Västmanlands >	1 873	1 443	- 430	- 23·0
Kopparbergs >	1 117	709	- 408	- 36·5
Gävleborgs >	883	582	- 301	- 34·1
Västernorrlands >	786	526	- 260	- 33·1
Jämtlands >	548	280	- 268	- 48·9
Västerbottens >	771	333	- 438	- 56·8
Norrbottnens >	747	304	- 443	- 59·3
Hela riket	55 116	41 938	- 13 178	- 23·9

ökats med 5·0 %, men i motsats mot vad som nyss påpekades beträffande fåren hava här de äldre djuren ökats till antalet (med 13·1 %), medan killingarna minskats med icke mindre än 21·7 %.

Antalet *svin* har enligt husdjursräkningen minskats starkt, eller med icke mindre än 23·9 %, därav fargaltar med 22·7 %, modersuggor med 14·8 %, gödsvin med 40·6 % och grisar under 4 månader med 11·7 %. Till belysning av förändringarna i antalet svin inom olika delar av riket meddelas i tab. D resultaten av husdjursräkningen inom varje hushållningssällskaps område.

Slutligen framgår av tab. A, att antalet *höns* ökats med 1·6 % och antalet *annat fjäderfä* minskats med 4·2 %.

Tab. E. Beräkning av antalet husdjur sommaren 1914.

	I lokalundersökta områden				I hela riket		
	enligt 1911 års jordbruksstatistik	enligt lokalundersökningarna	Ökning(+) eller minskn. (—)	Ökn. i minskn. i proc.	enligt 1911 års jordbruksstatistik	Ökning (+) eller minskn. (—)	Beräknat antal sommaren 1914
Hästar: över 3 år . . .	123 888	131 836	+ 7 948	+ 6.4	493 322	+ 31 573	524 895
under 3 år o. föl	25 352	31 519	+ 6 167	+ 24.3	95 163	+ 23 124	118 287
Summa hästar	149 240	163 355	+ 14 115	+ 9.5	588 485	+ 54 697	643 182
Nötkreatur:							
Oxar	32 777	22 480	— 10 297	— 31.4	144 277	— 45 303	98 974
Tjurar	12 671	11 661	— 1 010	— 8.0	52 467	— 4 197	48 270
Kor	464 971	474 003	+ 9 032	+ 1.9	1 837 035	+ 34 904	1 871 939
Ungnöt och kalvar .	162 838	236 481	+ 73 643	+ 45.2	655 830	+ 296 435	952 265
Summa nötkreatur	673 257	744 625	+ 71 368	+ 10.6	2 689 609	+ 281 839	2 971 448
Får och lamm	229 264	276 751	+ 47 487	+ 20.7	945 709	+ 195 762	1 141 471
Getter och killingar .	16 342	27 223	+ 10 881	+ 66.6	66 136	+ 44 047	110 183
Svin och grisar	224 437	291 182	+ 66 745	+ 29.7	951 164	+ 282 496	1 233 660
Fjäderfä	¹⁾ 950 813	¹⁾ 1 314 139	¹⁾ + 363 326	¹⁾ + 38.2	4 250 000	+ 1 623 500	5 873 500

Beräkning av antalet husdjur i hela riket.

För att på grundval av de genom husdjursräkningen vunna resultaten verkställa en beräkning av kreatursstockens storlek i hela riket sommaren 1915 måste man först till utgångspunkt för denna beräkning skaffa sig uppgift på antalet husdjur vid tiden närmast före krigsutbrottet. För de delar av riket, som under åren 1913 och 1914 voro föremål för de jordbruksstatistiska lokalundersökningarna, finnas uppgifter angående husdjurens antal den 1 juni 1913, resp. 1914. För övriga delar av riket äro de sista uppgifterna de i 1911 års jordbruksstatistik meddelade, vilka till en ej ringa del i verkligheten avse ganska långt tillbaka liggande tidpunkter. Genom en jämförelse mellan kreatursantalet i de under åren 1913 och 1914 lokalundersökta områdena dels enligt nämnda lokalundersökningar, dels enligt den gamla jordbruksstatistiken, bör man med ganska stor säkerhet kunna utföra en beräkning av antalet husdjur i hela riket sommaren 1914, alldenstund man torde kunna antaga, att ökningen eller minskningen av 1911 års siffror varit ungefär lika stor inom riket i dess helhet som inom den under åren 1913 och 1914 lokalundersökta fjärdedelen av riket. För de särskilda hushållningssällskapsområdena skulle däremot en motsvarande beräkning antagligen komma att bliva allt för osäker.

¹⁾ Med undantag av Kalmar läns norra, Älvsborgs läns södra, Värmlands och Norrbottens läns hushållningssällskaps områden, för vilka uppgifter för år 1911 saknas.

Tab. F. Beräkning av antalet husdjur i hela riket sommaren 1915.

	Beräknat antal som- maren 1914.	Ökning (+) eller minsk- ning (—)		Beräknat antal som- maren 1915.
		procent	antal	
Hästar: över 3 år	525 000	+ 1·7	+ 10 000	535 000
under 3 år och föl	118 000	+ 3·1	+ 4 000	122 000
Summa hästar	643 000	+ 2·0	+ 14 000	657 000
Nötkreatur:				
Oxar	99 000	— 13·7	— 13 000	86 000
Tjurar	48 000	— 12·2	— 5 000	43 000
Kor	1 872 000	— 4·4	— 82 000	1 790 000
Ungnöt och kalvar	952 000	— 7·9	— 75 000	877 000
Summa nötkreatur	2 971 000	— 5·9	— 175 000	2 796 000
Får och lamm	1 141 000	— 2·4	— 27 000	1 114 000
Getter och killingar	110 000	+ 5·0	+ 5 000	115 000
Svin och grisar	1 234 000	— 23·9	— 294 000	940 000
Fjäderfä	5 874 000	+ 1·5	+ 88 000	5 962 000

Beträffande jämförbarheten av den gamla jordbruksstatistikens siffror och de genom lokalundersökningarna insamlade uppgifterna om kreatursantalet är att märka, att de förra avse kreaturens antal vid årets slut, de senare däremot den 1 juni. Denna omständighet måste otvivelaktigt föranleda, att kreatursantalet enligt lokalundersökningarna blir högre än enligt den gamla jordbruksstatistiken, då särskilt antalet smådjur, såsom kalvar, lamm, killingar och grisar, är större under sommaren än under vintern. Härtill kommer, att kreatursantalet, med undantag för hästarna, år 1911 var ganska lågt på grund av den mindre goda foderskörden, varemot kreatursstocken under åren 1913 och 1914, att döma efter lokalundersökarnas skriftliga berättelser, i de flesta delar av landet torde hava varit av normal storlek. Slutligen bör vid en jämförelse mellan siffror för 1911 samt 1913 och 1914 ihågkommas, att de flesta slag av kreatur under normala förhållanden år från år ökas till antalet, varför även på denna grund de senare årens siffror böra vara högre än det tidigare årets, varvid är att märka, att, såsom nyss nämndes, de som 1911 års siffror betecknade delvis avse ännu längre tillbaka liggande år.

I tab. E meddelas en jämförelse mellan antalet husdjur i de under åren 1913 och 1914 lokalundersökta områdena enligt 1911 års jordbruksstatistik och enligt lokalundersökningarna. På grundval av de vid denna jämförelse erhållna relativa talen för ökningen eller minskningen av husdjurens antal har därefter i samma tabell utförts en beräkning av kreatursantalet i hela riket sommaren 1914.

Sedan genom kreatursräkningen innevarande sommar i vissa socknar konstaterats, huru mycket kreatursantalet ökats eller minskats under det senaste året, samt i det närmast föregående en beräkning gjorts av kreatursstockens storlek i hela riket sommaren 1914, återstår att beräkna antalet husdjur i hela riket sommaren 1915. En dylik beräkning är utförd i tab. F. I fråga om antalet hästar är att märka, att, då på anmodan av herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet en särskild räkning verkstälts av antalet hästar inom Stockholm och Göteborg, för de nämnda städerna de vid ifrågasvarande räkning erhållna uppgifterna använts.

Stockholm den 10 september 1915.

Underdånigst

LUDVIG WIDELL.

ERNST HÖLJER.

X) Avlönings- och pensionsstatistik, av Statistiska centralbyrån: häftena I: 1—10, utgivna åren 1881—1915.

Y) Sparbanksstatistik.

- I. Sparbanker och liknande penninginrättningar [Sparbanker och folkbanker], av Statistiska centralbyrån: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1860—1892 offentliggjorda i Statistisk tidskrift.]
- II. Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1884—1892 särskilt offentliggjorda.]

Sveriges officiella statistik.

[Är avdelning förut offentliggjord i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, angives inom parentes avdelningens littera i nämnda serie.]

Folkmängden och dess förändringar.

- Folkräkningen 1910, av Statistiska centralbyrån: 1 och 2. [Litt. A.]
- Folkmängden inom administrativa områden, av Statistiska centralbyrån: åren 1910—1914. [Litt. A.]
- Befolkningsrörelsen, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1912. [Litt. A.]
- Ut- och invandring, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1914. [Litt. A.]
- Dödsorsaker, av Statistiska centralbyrån: år 1911.

Hälsa- och sjukvård.

- Allmän hälsa- och sjukvård, av Medicinalstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. K.]
- Sinnessjukvården i riket, av Medicinalstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. K.]
- Hälsa- och sjukvård vid armén, av Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: åren 1911—1914.
- Hälsa- och sjukvård vid marinen, av Marinöverläkaren: åren 1911/12—1913/14.

Lantmäteri.

- Lantmäteri, av Lantmäteristyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. O.]

Jordbruk och boskapsskötsel.

- Årsväxten, preliminär redogörelse, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1914. [Litt. N.]

Skogshushållning.

- Kungl. Domänstyrelsens förvaltning, av Domänstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. Q.]

Industri och bergshantering.

- Industri, av Kommerskollegium: åren 1911—1913. [Litt. D.]
- Bergshantering, av Kommerskollegium: åren 1911—1914. [Litt. C.]
- Textil- och beklädnadsindustrien, specialundersökning, av Kommerskollegium.
- Läder- hår- och gummivaruindustrien, specialundersökning, av Kommerskollegium.

Handel.

- Handel, av Kommerskollegium: åren 1911—1913. [Litt. F.]

Sjöfart.

- Sjöfart, av Kommerskollegium: åren 1911—1913. [Litt. E.]

Lotsverket.

- Lotsverket, av Lotsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. T.]

Allmänna väg- och vattenbyggnader.

- Allmänna väg- och vattenbyggnader, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. S.]

Järnvägar.

- Statens järnvägar, av Järnvägsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. L.]
- Allmän järnvägsstatistik, av Järnvägsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. L.]

Postverket.

- Postverket, av Generalpoststyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. M.]

Telefon och telegraf.

- Telefon och telegraf, av Telegrafstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. I.]

Sparbanker.

- Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1911—1913. [Litt. Y: II.]
- Allmän sparbanksstatistik, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. Y: I.]

Försäkringsväsen.

- Riksförsäkringsanstalten, av anstalten: åren 1911—1913.
- Enskilda försäkringsanstalter, av Försäkringsinspektionen: år 1912: I—III, 1913: I.

Socialstatistik.

- Arbetartillgång, arbetstid och arbetlön inom Sveriges jordbruk, av Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik: år 1911; av Socialstyrelsen: åren 1912 och 1913.
- Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden inom olika bygder och å typiska lantegendomar, av Socialstyrelsen.
- Kollektivavtal i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1911—1913.
- Arbetsinställelser i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1911—1914.
- 1912—1913 års allmänna bostadsräkning, av Socialstyrelsen: I: Vänersborg, II: Sundbyberg, III: Björkvik, IV: Luleå, V: Karlstad, VI: Jönköping, VII: Uråsa, VIII: Brännkyrka, IX: Norrköping.
- Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen, av Socialstyrelsen: åren 1912 och 1913.

Kooperativ verksamhet i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1908—1910.
Livsmedels- och bostadspriser i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1910—1912.
Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige 1902—1912, av Socialstyrelsen.
Registrerade sjukkassor, av Socialstyrelsen: åren 1911 och 1912, II.
Sjömansyrket i Sverige, av Socialstyrelsen: I.
Olycksfall i arbete åren 1910, 1911 och 1912, av Socialstyrelsen: II.

Fångvård.

Fångvården, av Fångvårdsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. G.]

Undervisning.

Folkskolorna, av Ecklesiastikdepartementet: åren 1911 och 1912. [Litt. P.]

Statens allmänna läroverk läsåret 1911/1912, av Ecklesiastikdepartementet. [Litt. P.]

Allmänna val.

Riksdagsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: åren 1909—1914. [Litt. R.]

Landstingsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: åren 1912 och 1914. [Litt. R.]

Finanser.

Accispliktiga näringar, av Kontrollstyrelsen: åren 1911/12—1913 14. [Litt. V.]

Statistiska meddelanden.

Ser. A. Tillfälliga statistiska undersökningar.

I: 1. Dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—1910, av Statistiska centralbyrån.

I: 2. Statens utarrenderade domäner arrendeåret 1910—1911, av Statistiska centralbyrån.

I: 3. Stadsfullmäktigvalen åren 1911 och 1912 samt den kommunala rösträtten år 1912 i de städer, som icke deltaga i landsting, av Statistiska centralbyrån.

I: 4. Utom äktenskapet födda barn, av Statistiska centralbyrån: I.

(I: 5 under tryckning.)

I: 6. Dödligheten i lungdot i Sverige åren 1906—1910, av Statistiska centralbyrån.

Ser. C. Månadsstatistik över handeln, av Kommerskollegium: åren 1913—1914; 1915, häft. 1—6.

Ser. D. Järnvägsstatistiska meddelanden, av Järnvägsstyrelsen: åren 1912—1914; 1915, häft. 1—6.

Ser. E. Uppgifter om bankerna, av Bankinspektionen: åren 1912—1914; 1915, häft. 1—7.

Ser. F. Sociala meddelanden, av Socialstyrelsen [Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik]: åren 1912—1914; 1915, häft. 1—8.

Statistisk årsbok för Sverige, *Annuaire statistique de la Suède,* av Statistiska centralbyrån: årg. 1914, 1915.